

di v druge nivoje jezika. K pesnikom.

Ivo Svetina kljub vsemu ostaja Evropejec. To pomeni, da je zadržal podajanje svojih pretehtanih misli v domeni evropskega pojmovnega polja. Mitologija je implicitno potrošniška, saj zbirka tako lahko predstavlja trg različnih idej, kako živeti življenje. Vsi ti napotki se kaj lahko spremenijo v reklame. Pesem kot oglas.

Andrej Lutman

SUŽENJ ČASA

Uroš Zupan NASLEDSTVO
Izdajatelj ŠOU Študentska založba,
Ljubljana, 1998
Oblikovanje Špela Trobec
Jovanović

V knjižni zbirki Beletrina je svojo četrto knjigo objavil Uroš Zupan. Njegova tretja pesniška zbirka je lično oblikovana, s priročnim kazalom Beletrinine literarne bere, posvečena Nataši, in po prvem verzu sodeč, prelomna (nav.): *Vse napisano do sedaj je bilo prezgodnje.*

Vsekakor ponuja knjiga dobršno mero spiranja sebe navzven, v javnost, skozi pesem seveda. Od uvodne *Avtobiografije*, skozi *Trbovlje*, pa v *Štiriintrideset in v Konec tisočletja* in do kje še se vije pot poeta, ki prevzema nase usodo sveta.

Mislím, da to za pesem ni nič slabega, celo nasprotno, saj tako pridobimo zgolj tovrstne forme, ki jih sicer poezija ni toliko vajena. Svetina je pač tak mojster jezika, da enostavno nima šans, da bi zdrsnil. Edini očitek je morda le, da je kar prepačeten. Tako *Svitanice* v vsakem primeru sijejo s svitom, ki nudi vso potrebno svetlobo, da se k njim zatekamo pogosteje, kot je sicer za poezijo navada.

Čigavega? Le svojega ali tudi našega? Njegovi verzi hrume v množini (nav.): *Pred nami le še strašna / sfera, katere središče je / povsod in krožnica nikjer*, pozvanja v dvojini (cit.): *Vse, kar / naju zbližuje, nama bliža tudi ležišče / vseh voda, prostor, prelivajoč / se v milost in izreče* v ednini (nav.): *Križam sebe in ljudi*. Navedel sem verze, ki po mojem mnenju vsaj obarvajo našo predstavo o pesniški zbirki.

To tkivo predstavlja – kot že naslov nedvomno pove: *Nasledstvo* – domene spomina z naporí videnja. Spomin je spomin na prebrano, videnje je videnje jalovega, a dotikanje zvezd. Je skrušenost in je vdanost. Mnogotero in mučno (da ne govorim o teži), je breme, ki si ga je kot pesnik naložil. Vsekakor spominja na mit o prevzemanju nečesa splošnega nase, o sežemanju določenih smeri v eno smer, ki bi nudila odboj od stalnega in že doživetega, kar preživete ga in navsezadnje dolgočasnega. In pesnik tu prevzame nase že tako zna-

ne vzorce, da lahko iščem v njegovih verzih le še ironijo taistega.

Huda je metafizična peza poezije, da se vsaj jaz pošalim, saj v pesnjenju Uroša Zupana ni prostora za predah, če se mu prepustiš. Kot sproščeno brskanje po skladišču, kot preverjanje literarnih reminiscenc, kot razteganje črkovja. Vse je zaznamovano samo s seboj in s pesnikoviimi označitvami, ki pa so perceptivne na nivoju reklam, popevk, splošne izobrazbe, popularno, skratka.

Pesnikova dovzetnost je vsekar predpogoj, da je sploh zmožen prevajati svoj način stvarjenja v razumljiv jezik, svoj domet sestavlja po svoji volji ali pa tudi ne, saj je prav tu sled umika, ki ga nudi ta dovzetnost ali občutljivost. Na kaj trzne

pesnik, lahko še rečem. Na svoj preporod? Na svoj novi svet, ki bo bolj in še bolj bistveno drugačen v svoji biti? Da bo o njem pel in pisal. Ja, kaj še lahko prevzame pesnika kot le predniki? Kaj prenaša pesnik?

Morda kar preveč vprašanj v eni taki oceni o eni taki pesniški zbirki. Menim, da so bila potrebna, saj je to knjiga, ki dodobra slika stanje nagradenosti vseh mogočih tako imenovanih poetik in ima s tega stališča precejšnjo dokumentarno vrednost. Zaveza po zavezi je zopet zaveza. Kot je bolečina izziv, tako je prestop vedno dokončen, če je. In nasledstvo je neizogibno, ko igra postane poststranska stvar. Od tu resnost, resnobnost, zaresnost bremena, ki še čaka razbremenitve.